

סוף זמן קרי"ש

עש"ק בא
9:02

עש"ק בשלה 8:59

מאן דלא קרי קריש בענתיה
בגדיו הוא כל ההוא יומא
הדריק בליל סוף.

בי"ה

מבני עיינות התאחדותנו

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת בא
מס' שבועות כד: עד כו:

פרשת בשלה
מס' שבועות כה: עד כז:

תנ"א וא מן ליעם רב"י נחור"א
(ואו אבא לטבטינתין אין ארבעת חזקין)
מורכב רבינו שליט"א בסיום סם קידושין

שנה י"א גליון ט"ו (תנ"י)

בא

ה' שבט תשס"ט

מאובי תחכמני

כי אני הכבדת את לבי למען שתי אותותי אלה בקרבו (י, א). בקרבו קאי על ישראל, דאילו קאי על המצריים היה לו לומר בקרבם, ובא הכתוב ללמד את בני ישאל בינה בבחינת מאובי תחכמני, שיתבוננו בפרעה איך שהקשה את לבו ברשתו, ואף אחר שלקה במכות גדולות ונפלאות ואבדה כל ארץ מצרים, עם כל זה לא שינה את טעמו ועמד במרדו, וממנו יקחו בני ישראל מוסר לעבודת ה', להתחוק בתשובה ומעשים טובים, וזה שאמר כי אני הכבדתי את לבו למען שתי אותותי אלה בקרבו, היינו בקרב ישראל, ללמדם מוסר לצורך עבודת השי"ת.

ברך משה

קידוש שם שמים ע"י הקרבנות

גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות וגו' וגם מקנינו וילך עמנו (י, כה). יש לומר דמציו גבי אליהו שאמר להם בחרו פרים תאומים, והטילו עליהם גורלות, אחד לה' ואחד לשם בעל, ופרו של אליהו מיד נמשך אחריו, והפר שעלה לשם הבעל נתקבצו כל בניאי הבעל ולא יכלו לזח את רגליו, עד שפתח אליהו ואמר לה' לך עמאם, כשם ששמו של הקב"ה מתקדש על אותו שעמי, כך מתקדש עליו. חזו"ן כי אע"פ שנתקדש ש"ש על ידו לא רצה ה' להיות קרבן של רשעים, ולעומת זה הפר של אליהו הלך מאילו, וככה היה דברי משה אל פרעה: "גם אתה תתן בידינו" הקרבנות שתרצה אותה להקריב, לא יחפצו להקריב על ידך, כי אם "בידינו" כלומר על ידינו, כשם שאליהו הוכרח למסור את הפר לנביאי השקר, אבל "מקנינו" הקרבנות שנקריב על חלקנו, "ילך עמנו" מעצמו, "לא תשאר פרסה".

מח"ד מבטולא

ת' שנה נגד ת' פרסה

לא תשאר פרסה (י, כ). ע"ד צחות י"ל דהנה כבר מבואר דהת' שנים שהיו ישראל במצרים הם הכנה לארבע מאות פרסה שעתידיים המה לנחול בארץ ישראל, ולכן היה לפרעה טענה חזקה, שעד שלא ישלמו הזמן הקצוב לא יוכלו להגיע לקנין ארץ ישראל, שנה לכל פרסה, וכיון שלא היו במצרים רק רד"ו שנה לא יקבלו כל הארץ, וזה שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכם, אם תלכו עתה קודם שתשלמו ארבע מאות שנה, הלא הוא לרעתכם, כי יגרע לכם מנחלת הארץ, אבל משה שידע שכבר נשלם זמן הקצוב - או מחמת ריבוי עם או משום קושי השיעבוד - השיב לו: לא יגרע מנחלתנו דבר "לא תשאר פרסה", אף פרסה אחת בארץ ישראל לא תשאר שלא תהיה בתוך נחלתנו, כי כל המקום אשר תדרוך בך רגלנו לנו יהיה.

חנן סופר

דרכי העבודה

ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות וגו' כי ממנו נקח לעבוד את ה' ואנחנו לא נרע מה ועבוד את ה' עד

בואנו שמה, והנראה כי הנה זה הדרך ההתחלה וראשית להבאים לטהר ולעבוד את ה' אשר מכל הדברים שיראה להם בעוה"ז מהתאוות הגשמיות הנה הם לוקחים החשק הזה לעבודת ה' ית"ש אמנם הנה הענין הזה הוא רק הקדמה וראשית ההתחלה להבאים בסוד ה' אשר יצטרכו לחפש להם ראיות ולבקש תחבולות כאלו אבל הצדיקים האמיתיים אינם צריכין לכל זה ולא נכון להם דרכים האלו לחוק כי הם מעצמם נכספה וכלתה נפשם לחצרות ה' ולא יצטרכו לשום מטעמים כי ירגשו בעצמם נועם עריבות ומתיקות ידירות ה' ב"ה כמוב' כ"ז בספר תהילים ושי"א משה לפרעה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ושינוי לה' אלהינו, הכוונה שאתה בכח השתדלות שלך בתאוות עוה"ז תתן בידינו דרך העבודות שנקרא זבחים ועולות להיות מתקרב לפני ית"ש, וממנו נקח ראייה לעבוד את ה' אכן זהו ער בואנו שמה פי' עד ולא עד בכלל כי כאשר נצא מהגלות הדעת ונבוא שמה או נשיב בחי' העבודות האמיתיות ולא נצטרך עוד לכל זה כמ"ש וידעתם כי אני ה'.

תפארת שלמה

הוכחה דפועל טוב ורע אחד הוא

ויאכל את כל עשב הארץ את אשר השאיר הברד (י, יב). נראה לבאר על מה ששלח עליהם דוקא מכת ארבה, דהנה פרעה היה קשה לו להאמין דפועל הטוב תבוא פעולת הרע, והנה איתא דבהמה היא כולו רע ולכן צריכה שחיטת ב' סימנין, ועוף אינו רע כל כך ודי בשחיטת סימן אחד, אבל דגים וחגבים הם כולו טוב ואינם צריכים שחיטה כלל רק באסיפה בעלמא סגי, ואפילו הכי אכל הארבה מה שהשאיר הברד, ומפועל טוב יצא עולה רעה, ומזה מוכח שהקב"ה הוא תקיף ובעל היכולת לעשות כרצונו, הן לטובה והן לרעה ח"ו.

תפארת יתונן

ראוי לבית המקדש השלישי

והיה הרים לכם לאות על הבתים (יב, ג). יש רמז נאה בזה, דהנה בתוספות יו"ט (דמאי פ"ז מג"ג) כתב דשאל מין אחד על לשון הכתוב (חגי ב) גדול יהיה כבוד הבית האחרון, וזהו נאמר על בית שני, ונמצא שחלילה אין עוד בית שלישי, וכתב התו"ט שמצינו שהכתוב קורא אחרונים אף האמצעיים, אע"פ שיש עוד אחרונים אחרים, כמו שכתבו בפי' וישלח ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים, וכן מצינו עוד בפי' שמות והאמינו לקול האות האחרון ואח"כ כתיב את שלישי לשפוך מימי היאור והיו לדם ביבשת, הרי דקורא לאמצעיים אחרונים, וזה שאמר: והיה הרים, לכם לאות על הבתים, כלומר מן אות הרים שהיה את שלישי אחר האות האחרון, תקחו לכם את על הבתים, היינו בתי מקדשות שיהיה גם בית שלישי, אע"פ שכתבו בבית שני הבית האחרון.

ילקוט הגרשוני בשם הרד"ק בעל אמרו נועם זצוק"ל

אוצר הגנוז

דברות קודש מאת מרן בעל העצי היים ז"ע ועכ"א
מתוך הספר החשוב שבקובץ "ל גני עצי חיים" ד"ת ממון בעל העצי" ז"ע ועכ"א שנכתב ע"י תלמידו החביב הר"ה רבי מרדכי וויליאמס זצ"ל מח"ס פרס מרדכי, אוצר הש"ס, קובץ הוס' מעוני מרדכי, ועוד התודה והברכה "למכון מגיד מרדכי" וישראל-לעיוקוואו שמשונו לנו ה"ת

ממה שמעתי ממורי הגה"ק שליט"א (ז"ע)
בפרשת בא תרע"ב

ויאמר ה' אל משה נטה ידך על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים וגו' (י, כ"א) במדרש (מדר פריש יד, א) ה"ה" (תהלים ק"ה) שלח חשך ויחשך ולא מרו את דברו ע"ש. והעיר מרד"ק דעל מי קאי זה האם על ישראל או על פרעה. (ראה: עיין במד"ש שם שסופק על מי קאי האם על המצרים או המלאכים שהביאו המכות, אבל עיין בבבא עירא והר"ק שקאי על משה ואהרן, ועיין בחת"ס בתורת משה ביה ויהי חשך שכתב בפירש דקאי על כלל ישראל) ופירש הענין ע"פ"י מה דידוע דיש שני נסיונות נסיון העני ונסיון העושר וידוע דנסיון העושר הוא מדרגה גדולה יותר מנסיון העני, כמו דכתיב וישמע ישורון ויבעט, ופירש שקאי על ישראל דהנה איתא ברש"י דלמה הביא עליהם הקב"ה חושך, ופירוש אחד הוא שחפשו ישראל וראו את כליהם של המצריים, וזהו שרצה חשי"ת לנסות אותם בנסיון העשירות, וע"ז אמר המדרש שאי"פ ששלח חשך ויחשך, מ"מ ולא מרו את דברו, וד"ק, עכתה"ק בקיצור.

ועפ"י דברי מורי ז"ל נ"ל הפסוק (פרק ק"ה, פסוק ל"א) בתהלים ויוצאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל, דהנה הקב"ה הוציא את ישראל בפעם אחת מעבודת ומעוני לחירות, וע"כ אולכין מצה להם עוני וג"כ בהסיבה דרך חירות, וכן נתעשרו ישראל בשאלת כלי כסף וזהב מהמצרים כמו שזוה"ל להם הקב"ה, ואח"כ קבלו ג"כ בית הים מהמצרים, והי' אז נסיון גדול של העושר בכפילא, העשירות בעצמו, וגם מעוני לעשירות, וזהו פירש הפסוק ויוצאם בכסף וזהב היינו דביצ"מ נתעשרו בכסף וזהב, מעבודת לחירות ומעניות לעשירות והי' הנסיון גדול מאוד, ומ"מ ואין בשבטיו כושל היינו שכל השבטים נשאו בצדקתם ובקדושתם ששם שמות נקרא עליהם, והיא מוסר השכל לכל הדורות שלא יתגאו בהצלחתם רק תמיד צריכים להתפלל לה' וברכת ה' תעשיר ותצלית. (ועיין בספח"ק קדושת ייט סוף לך לך ברה"א ויעל אברהם ממצרים וגו')

(מכת"י שנת תרע"ב, ההוספה הוא סספר תפלת מרדכי מזמור ק"ה)

דבר נא באזני העם וישאלו אשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב. (שמות י', ב') ועיין ברש"י שפירש אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזוהרים על כך שלא יאמר אותו צדיק אברהם ויעבודם וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם".

הקשה כ"ק מורי ורבי שליט"א [זצלה"ה] [בפרשת בא תרע"ג] דהנה לכאורה קשה מהו הלשון בבקשה מכם והלא כסף וזהב הוא דבר שהלב חומד אותם, וכי צריך לבקש איזה אדם ע"ז בתמייה, וגם להלן כדי שלא יאמר אותו צדיק ואח"כ יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, וכי מאי נפק"מ לאברהם שלא יהי' להם רכוש גדול הלא בחייו הי' יודע שהכל הבל, ומכשי"כ לאחר מיתתו שהי' על עולם האמת בוודאי ידע שהכל הבל, ופירש מורי ורבי שליט"א [זצלה"ה] ע"פ"י מה דידוע דהנה יש שני נסיונות יש נסיון העני ונסיון העושר, וידוע דנסיון העושר הוא גדול מנסיון העוני, כמו א' ועיין בברכות דף ט"ב.

הרה"ק מרן רבינו חיים צבי בן מרן רבינו חנני יוי"ט זי"ע בעמח"ס עצי חיים עה"ת ומועדים וסוגיות - כבר דברנו אודותיו בקורות ימי חייו לטובה אות בגלויות הקודמים - עתה נרחיב הדיבור בעובדות וסיפורים ששמענו מפי רבנים חסידים ואנשי מעשה. (על תולדותיו ראה גליונו שנת תשס"א תשס"ב).

ככל היוצא מפיו יעשה

סיפר רביה"ק בעל ברך משה זי"ע כי הרבנית מבערבועט מחברתו של הגה"צ ר' רפאל גראס זצלה"ה שדרכה היתה תמיד שעל כל צרה שלא תבוא נסעה מיד לסיגוט, להזכיר עצמה לפני דודה מרן הקדו"ט, והיא לאחר פטירתו של מרן הקדו"ט נחלה אחד מבניה ל"ע, ונצטערתה מאוד על שאינה יכולה שוב להכנס להפקיד דבר ישועה, והיא הלילה והנה בחלומה הקדו"ט נגדה ותגש אליו להזכיר את בנה החולה, ענה לה הקדו"ט: הנה אני אין לי כבר שייכות עם העולם השפל ואין בידי להושיעך, כנסי נא לסיגעט אל בני (מרן רבינו) והוא יושיעך, וכך עשתה ונושע.

וכן סיפר הגה"צ מטענקא זצ"ל מופת נפלא מה שאירע אצל אחי חמותו בסיגעט בנערותה, שלא הי' לה זרע של קימא רח"ל והיתה הולכות אצל הרבה צדיקים ולא הי' לה ישועה, ופי"א חלם לה שהיתה בליל שב"ק אצל רבינו ושומעה ממנו זמירות וקידוש, וצוה לה רבינו שתשתה מכוס של קידוש ויעזור לה השי"ת שיהי' לה זרע של קיימא, וששתה מהכוס הקידוש וכן הוה שנוגד לה אשתו של אחי הרב הנ"ל ובוים א' הלכה לרבינו ותננה לו פיתקא והי' מברך לה שיעזור השי"ת בזרע של קיימא וכן היה.

וכידוע היה רבינו מומחה בענין לגרש עכברים, וסיפר כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע שפעם בליל שב"ק כשבאו לביתם אחר התפילה ורבינו הי' הולך מעוטף בטילתו, ומרן ר' זלמן לייב הי"ד ורבינו הברך משה הלכו לפניו, וכשפתחו דלתות הבית ראו נגד עיניהם שני עכברים גדולים, ונבהלו וקפצו לאחוריהם, ומרן רבינו עמד על מקומו והתעמק במחשבותיו הטהורות, ופתח את פיו בניגון מיוחד "עכברים איז דא גענוג" ומאז לא ראוי בביתם אף עכבר אחד.

וכן סיפר ר' אברהם שענהברין ע"ה ילד טעמעשוואר, שפעם הי' לו מכת עכברים והיה עלול להפסיד את כל רכושו, נסע לרבינו וסיפר לו כל הדברים וביקש שיברכהו שלא יזיק אותו דבר, ואמר לו סגולה שיקח כלים מלא מים ויניח בכל מקום שהמה מסבבים, ובוה יפטר מהם לגמרי, וכך הוה.

סיפר הרה"ח ר' משה קאהן (הנקרא ר' משה נאנאשער): שפי"א היה רבינו בטשאפ ולא הי' שם דגים בנמצא על שב"ק רק נתנו הערוגה, ושאל רבינו את המרא דאתרא בליל שב"ק אם יוצאים בשבת בערוגה, ותמה הרב על מה ששאל זה וכי לא ידע רבינו דיוצא, וכן הי' בסעודתא דיומא, וכן בס"ג שאל לו ופתאום באמצע הס"ג בא ערל אחד ושאל אם צריכים דגים, וענה לו ולקחו את הדגים וצלו אותו והמתינו עליו בכדי שיעשה, ורבינו אכל אותו עוד בס"ג.

פעם בא מרן רבינו על שב"ק לעיר בארשע ונסע לשם הרב החסיד ר' אייליש מילער ז"ל (מתלמיד הקדו"ט) שהי' שוחט בעיר סטרענפאר ליד סיגוט, ובוים הראשון איחרו את העגלות שנוסעים בחזרה

היקולא דידיקיא

מרן הגה"ק בע"ל עצי חיים זי"ע

וי שבט

רוח קדשו

מרן רבינו הברך משה זי"ע סיפר שבעת הברית מילה של היתום הרך הנימול שהיה שם הה"ק הקרן לדוד מסאטמאר זי"ע, שבא לחם את רבינו ונשאר על הברית מילה ונתכבד באמירת הברכות, ועדיין זוכר את ההתעוררות הגדול שהיתה בביהמ"ד, כשאמר "ישמח האב ביוצאי חלציו ותגל אמו בן עדן" שכולם געו בבכי רבה.

סיפר כ"ק רבינו בעל ברך משה זי"ע: סיפר לי איש אחד אשר בדידיה הוי עובדא בשעת המלחמה הראשונה עת שהיה צריך להתייצב לעבודת הצבא והלך מקודם להתברך מכ"ק מרן רבינו, וכשעזב את הבית עלה בדעתו אז שיעשה איזה מכה בגופו ועי"י זה ינצל, וכן הלך איזה רגעים במחשבתו, ופתאום בא אליו במרוצה הגבאי ר' אשר שווארץ ואמר בזה"ל הרבי אמר לי שאצווה לך שחיי"א לא תעשה לך איזה מום בגופך ע"כ.

סיפר כ"ק מרן רבינו שלי"א שבזמן מלחמת העולם הראשונה כשברח מרן רבינו בערב סוכות מעיר סיגוט, ומצא על אם הדרך את הגאון בעל קרן לדוד והלכו לחפש איזה בית יהודי שיוכלו לקיים מצות ישיבה בסוכה, ולשמחתם מצאו איש שהיה לו סוכה גדולה ומהודרת, ותיכף כשכנסו להסוכה אמר מרן הקרן לדוד בשמחה לרבינו שצריכין להודות לה' על שהמציא לנו סוכה מהודרת, ובראותו רבינו לא השתתף בהשמחה, וכששאלו פשר הדבר ענה שהסוכה נבנתה קודם הסכך, ואח"כ הדפנות, ושאלו הקרן לדוד מהיכן יודע זאת, אמר לו ככה אני רואה, וקראו את הבעל הבית ושאלוהו באיזה אופן בנה את הסוכה, ולמרביית הפלא אמר שבנה מקודם הסכך ואח"כ הדפנות ויהי למופת.

סיפר הרה"ח ר' אברהם קליינמאן נ"י שוי"ב בכפר גדעון (תלמיד רבינו), דבעת שהי' מגיפה הנקרה שפאנישע קראנקייט ל"ע חלה לו שני אחותיו והוא לא ידע מאומה, וכשרצה לילך לביתה אמר לו רבינו, שאחותו שיינדעל יהיו לה רפוי"ש ולאחותו חיה השם ירחם עליה וכשבא לביתה ראה שאחותו שיינדעל נתרפה, ואחותו חיה ל"ע שחל"ח.

סיפר מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע פעם כשהי' ילד קטן קראו לו אביו ואמר לו שהוא רוצה שילמוד לדבר שפת אחר אחד, ועשה אז חשבון שאונגאריש אינו רוצה כי סיגוט הוא שייך לרומעניא, ורומעניש אינו רוצה כי הוא שפת נמוך וביזה, עד שאמר שהוא רוצה שילמוד שפת של דייטש, וקראו את ר' יעקב גוטמאן ע"ה שילמוד אתם, והם לא רצו ללמוד, (ואמר רבינו שהר"ר יעקב שאל את אביו בשלמא דאין רוצין ללמוד לימודי קודש הוא מבין דהרי יש עי"ז יצה"ר, אבל על למוד שפת זר שאין יצה"ר עי"ז למה אינם רוצים, ועי"ז השיב לו אביו דכיון שכאן הוא בגוירת כיבוד אב ואם שוב יש כאן גי"כ יצה"ר). ומרן רבינו לקח אותם לנסיון כמה פעמים, וסיים מרן רבינו שאז לא היה יכול להבין מה זאת שאביו רוצה שילמוד שפת זר, אבל לאח"כ בהמלחמה אז ראה את עיניו הטהורים שראה מה שיהי' ועי"ז יהי' יכול הרבה לנצל עצמו ואחרים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לעירו, ע"כ השיב בדעתו דהיות שהכרך זה לא רחוקה הוא רק הר אחד מפריד ביניהם ע"כ ילך ברגל, ונכנס לרבינו לקבל ברכת פרידה, ושאל לו רבינו אם יש אתו את החלף, וענה הן ולקח אותו להראות זה אל מרן רבינו, אמר לו רבינו שאין צריך לזה אלא שיוזכר בכל הדרך שיש לו החלף, והיה לפלא, וכשהלך והגיע בראש ההר פגע במחנה של זאבים ולא ידע מה לעשות, והזכיר עצמו אל מה שאמר לו רבינו והבין שע"ז כיון רבינו, והלך ולקח את החלף והראה אותם, ותוך כדי דיבור נמלטו כל הזאבים, והיה לפלא.

וכן סיפר כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע מה שבדידה הוה עובדא, דכשהיה ילד קטן הי' ל"ע נחלה מאד, ופעם אחת כשקראו לפניו רופא גדול מהצבא ואמר שצריכים לעשות ניתוח, אבל מרן רבינו התנגד מאד לזה ולא הסכים בשום אופן, רק אמר שימתינו עליו עד אחר שיתפלל תפילת מנחה, והעמיד להתפלל ליד מיטת בנו רבינו, ותיכף ומיד נעלמו את היסורים, ואחר תפילת מנחה לא הרגיש כלום, ולא היה צריכין עוד לעשות ניתוח.

סיפר הגאב"ד דירושלים כ"ק הגה"צ ר' משה ארי' פריינד זצוק"ל, שפעם אחת נסע מרן רבינו לשחות בקאלוב על שב"ק, והמוני אלפי ישראל הגיעו לכבודו והכינו לו קבלת פנים מפוארת, ובזמן ההוא היה שם עצירת גשמים ורוב ימי החורף כבר עברו ולא ירד עוד הגשם על הארץ, וכראות הערלים את ההכנות הגדולות לקראת בואו של צדיק אמרו נראה אם יכול הצדיק לפעול בבואו לעירנו שירדו גשמים, וכך הוה דבעת שעבר מרן רבינו את שער העיר התחיל לירד גשמים, והיה קידוש השם גדול.

חיי צער

כל ימיו עלי אדמות היו ימים של צער, וסבל צער גידל בנים, שנעדר ממנו י"ב זרע, ודבר פלא שזאת אירע בכל פעם שלא היה בביתו על שבת קודש"

בשנת תרפ"ב ג' טבת שחל בוים ו' עש"ק פרשת ויגש נפטרה הרבנית הצדיקת דבורה לאה ע"ה אשת חבר בזו"ר הגה"ק מסלאטפינא זצ"ל, בעת לידת בנה הבכור, וזה היתה זרע הייב של רבינו, שנעדר ממנו על פניו ר"ל, ורבינו היה אז בעיר חוסט ובא בחזרה להלוי' והספיד אותה רבינו ואמר בין הדברים על הכי, "ויגש אליו יהודא ויאמר בי אדוני ידבר נאך עבדך דבר לאדוני ואל יחר אפך לעבדך וכי, שאני מפיל תחינה לפני קוב"ה ויאמר ב"י אדוני, רבונוש"ע!! אני עומד כעת בזרע הייב, אל יחר אפך בעבדך שעוד לא ישלוט עליו החרון אף", וגם אמר בינו שבזאת יש לחם כיון שהי' לה ילדים עשתה מה שצריך לצאת ידי חובתה על העולם.

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר

מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי.

ויייל' הדנה ידוע מה שהפליגו בספרי קודש בגדולת ימי השובבים וקדושתם שהם ימי תשובה ויכולים לפעול ולתקן מה שחטאו ופגמו נגד ה'בוכ"ע, וכן גילה לנו האריה"ק ז"ע (שער רוח הקודש תיקון ב"ה) שהימים הללו מסוגלים לתשובה, ואסמכוהו אקרא (ירמיהו כב) שובו בני ישראל. ואם כי בזה"ק (פ' ויחי ה' וי'ט) הפליג מאד בחומר הענין שאין מועיל תשובה על חטא זה ר"ל, מכל מקום במקור"א (ויקרא דף י"ד): מבואר שגם על חטא זה מהני תשובה, אלא שנצרך תיבתא סגיא. ובימינו אלה שהדורות חלשים יש להמליץ טוב על בני ישראל ולהמציא דרך תשובה שיעיל גם על חטא המר הזה.

ונקדים מה שאמרנו ז"ל (מכות י') בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, וכתב המהרש"א ז"ל דלא קאמר שהקב"ה מוליך אותו, אלא מוליכין אותו, כי מכל מחשבה ודיבור ומעשה בורא לו האדם מלאך לפי ענינו אם לטוב אם לרע, ועל כן אמר בדרך שאדם רוצה לילך כפי רצונו ודעתו של אדם, מוליכין אותו, אותם המלאכים הנבראים מאותו רצון ומחשבה אשר בו, עכ"ל. וכ"ק מן דו"ז זללה"ה דברבי יואל בפרשתן (עמוד קמ"ב) התאונן על זה המעשה הרי כמעט שנמנע הבחירה מן האדם, ולולא עזר אלהי אין בכח אנושי לעמוד ולהתגבר עליהם. וזה כוונת אמרנו (בפסל' ימים נוראים) אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך, ר"ל שהשי"ת זוכר את כל המפעל ועל כל מעשה יבא האדם ברין, אבל גם כל היצור לא נכחד ממך, היינו המלאך הנוצר מעבידה המכריחו לחטוא, אף זה לא נכחד ממך, ויש בזה לימוד וזכר כי אין בכח בשר ודם להתגבר נגד מלאך, ומכל שכן אם רבים המה, עכ"ל.

והנה מדיבורים אלה יאחו אימה ופחד לכל אדם כאשר יעשה לעצמו חטא נפש, כי בכא ימי השובבים"ם כל בר לבב שמשגיח קדושת המים הללו ורוממותם מתלהב ומתעורר לתשובה, ורוצה להגיע לאיזה דרך של תשובה, לקיים הכתוב (ישעיהו נ"ד ז') יעזוב רשע דרכו, ולקבל על עצמו בחרטה על העבר וקבלה טובה על להבא שמהיים והלאה ישגיח וישמור על העינים ועל המחשבות ועל המעשים שיהיו על פי תורה, אמנם דא עקא כי מאחר שכבר נכשל בבידה חטא שוב אינו יכול לשלוט על עצמו והוא מוכרח ביד המלאכים המשחיתים שנבראו מחטאים הקודמים, והמה מוליכין אותו לחטוא עוד, וכמעט שנמנע הבחירה ממנו וממש אינו בידו שיוכל לתקן דרכיו.

אך יש למצוא דברי חיזוק ותרופה שלא יאמר האדם לנפשו נואש, ואף אם חלילה עשו הרבה עבירות שנבראו ממנו מלאכים משחיתים קליפות נוראות, עם כל זה לא נעלו דרכי תשובה, ותמיד יכול האדם לשוב אל ה' וירחמנו. ונקדים מה שכתב א"ז זללה"ה בעצי חיים (ח"ב פ' בשלח) לפרש מאמרם ז"ל (עברה זה ג.) גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, ונתקשו המפרשים והסבא נותנת להיפך, דאם אינו מצווה והוא עושה מעצמו, לכאורה הוא גדול מן המצווה ועושה. אמנם ביאור הענין על פי המבואר באור החיים הקדוש (פ' שלח) בענין המרגלים, דאף שכשרים היו בשעה שנשתלחו, אך מחמת שכונת המשלחים היתה רעה, תפעול פועל הרע בשליח ויחזור להיות שלוחו של אדם כמותו, ויולד בו תכונה רעה מה שלא היתה בו מקודם, כדרך שתוליד בחינת הקדושה בשלוחי מצווה לטובה, ולזה הגם שצדיקים היו, נולד בהם תכונה רעה מכח המשלחים ששלחו אותם מכח מיעוט האמונה, עכד"ק. ומעתה י"ל כי אם הוא מצווה ועושה, הרי נעשה הדבר על פי דיבורו של הקב"ה אשר צוה לעשותו, ואם כן בזה הוא שלוחא דרחמנא ונולד בו תכונה קדושה מאת המשלח הבורא ב"ה, ולכן הוא גדול ממי שאינו מצווה והוא עושה על פי עצמו, דמאין יולד בו תכונה קדושה, עכ"ל.

ועל זה אמרתי לפרש דברי הגמרא במס' ראש השנה (דף ט"ז) אמר רבי יצחק למה תוקעין בראש השנה,

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת וארא שנת תשס"ט לפ"ק
נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

למה תוקעין רחמנא אמר תקעו וכו' אלא למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערכב השטן, וצ"ב שאלת הגמרא והתשובה. אך ביאור הענין כי באמת כאשר האדם עושה לעצמו חשבון הנפש הוא חושב בנפשו אך יכול בשר ודם קרץ מחומר על ידי תקיעת שופר לערכב השטן, הלא הוא נורא ואנא בשרא, אכן מאחר שהקב"ה צוה אותנו לתקוע בשופר, הרי נולד בנו תכונה קדושה מאת המשלח הבורא ב"ה, ועל ידי זה יש לו לאדם כח גדול לערכב השטן. וזהו ביאור הגמרא למה תוקעין, הכוונה מה כוחינו קרצוי חומר פשוטי עם בתקיעת שופר של ידי זה תתערכב השטן, לזה הקדים בתחלה ואמר למה תוקעין ומשיב רחמנא אמר תקעו, וכיון שהקב"ה צוה לתקוע הרי נולד בו תכונה קדושה מאת המשלח, ושפיר זהו ענין מצות תקיעת שופר כדי לערכב השטן, כי בעת תקיעתו יש בנו כחו הגדול של הקב"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר.

ובדרך זה יש לפרש מה ששינונו במשנה (אבות פ"ד מ"ב) בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת אלהי להם לבריות מעלבונת של תורה, ובזה"ק (נש"א דף קכ"א) איתא, שהכרוז יוצא שובו בני ישראל, וכבר היה דברינו ליישב ולומר דאלו ואלו דברי אלהים חיים, דבכל השנה יוצאת הבת קול ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבונת של תורה, אכן כבוא ימי השובבים שהם מסוגלים לתשובה ואסמכוהו אקרא שובו בני ישראל, אז הכרוז יוצא שובו בני ישראל שובבים.

ונודע דברי א"ז מן הבעש"ט ז"ע (הובא בתולדות יעקב יוסף פ' ויקרא) בפירוש המשנה, דלכאורה ממה נפשך, אם אי אפשר שישמע אדם הכרוז הזה למה יוצא בת קול כלל, ואם אפשר שישמע מדוע באמת לא נשמע לשום אדם, וביאר כי מה שמגיע לאדם הרהורי תשובה בכל יום הוא מן הכרוז ההוא, ואם יטה אוזן לשמוע קול הקריאה אפשר לכל אדם שישמע והיינו במחשבה, אך אם הוא בר דעת להבין שזה המחשבה הוא קול הכרוז והבת קול יטה אזנו לשמוע בלימודים לעשות רצון קונו, אבל הפתי כשבא לו הרהורי תשובה מהכרוז נתעצב והולך לבית היין לומר תנו שכר למרי נפש ואינו שומע לקול הבת קול לשוב אל בוראו, עכ"ל. ולפי זה יש לומר כי בכל יום שיהיה קול יוצאת ואומר שובו בני ישראל שובבים, ועל ידי זה מגיע לו לאדם הרהורי תשובה, נמצא שיש לנו כח המשלח הוא הקב"ה המעורר אותנו לתשובה על ידי הבת קול, ואף שישנם כח המלאכים המשחיתים שנבראו מעבירות הקודמים, עם כל זה הבת קול ששומעים בכל יום זה מכניס באדם תכונה קדושה מאת המשלח הבורא"ה שיתעורר לתשובה, ותכונה קדושה ולוה כח גדול וזחוק ביותר מכל המלאכים המשחיתים הרוצים להכריח את האדם לעבירה, ועל ידי זה יכול האדם להגיע למדרגת תשובה.

ויצ"פ בזה מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (שובו בני אדם ה) ואל"ה שמות בני ישראל, ואל"ה בגימטריא מ"ב. ואלה שמות בני ישראל ב"אם מצרימה, אותיותיו שובבים"ם, ע"ש ולדרכו. וכבר אמרתי שבא לרמוז על מ"ב ימי השובבים"ם, ולדרכו יש להוסיף עוד שבא לרמוז שבמ"ב יום הללו נשמע הבת קול שובו בני ישראל שובבים, ומי שהוא בר דעת נתעורר לתשובה על ידי

הבת קול, ואף שישנם מלאכים המכריחים לחטוא, מכל מקום בכח הבת קול יכולים להכניע ולשבר כח המלאכים המשחיתים ולהגיע לתשובה אמיתית לפני הקב"ה.

ובביתנו בדרך זה יל"פ מאמר הגמרא (יבמ"א פ"ב) היכי דמי חילול השם וכו' אמר אביי לא שנו אלא באתרא דלא תבעי אבל באתרא דתבעי לית לן בה. והנה כבר אמרתי על מה שמנו ז"ל (שם) ד' חלוקי כפרה והחמור שבכולן מי שיש בידו חילול השם דאינו מועיל תשובה, דחטא חילול השם הוא חטא פגם הברית, על פי המבואר בתיקוני זוהר"ק (תיקון כ"ב דף ט"ו). מאן דמשקר בברית מילה, הוא משקר בחותמא דמלכא, דאיהו רשים ביה שד"י מלבר הוי"ה מלגאו. והנה שני שמות הללו עולה ש"מ, והאריך בזה א"ז זללה"ה בייטב פנים (תוכחת מוסר את א). ולפי זה עון חילול השם, רמז על עון זה שלע ידי פגם הברית מחללים את הש"מ, היינו שני שמות הללו העולה ש"מ, כי נעשה פגם בשם הוי"ה השורה מלגאו ובשם שד"י השורה מלבר, ולכן אמרו בגמרא דלא מועיל תשובה, והוא כדברי זוהר"ק דלא מועיל חלילה תשובה על חטא פגם הברית. ולזה אמרו ז"ל לא שנו אלא באתרא דלא תבעי, היינו אם אינו שומע הבת קול שובו בני ישראל שובבים ולא תבעו אותו לשוב בתשובה, אז יתכן לומר דלא מהני חלילה תשובה על חטא זה, כי באיזה כח יוכל להתגבר נגד המלאכים המשחיתים שנבראו מן החטא המכריחים אותו לחטוא עוד, אבל באתרא דתבעי לית לן בה, כי באתרא דתבעי"ש ששומע תביעת הבת קול שובו בני ישראל שובבים, אם כן נכנס בו תכונה קדושה מאת המשלח הבורא"ה שישוּב בתשובה, ועל ידי כח הקדושה הללו יכול לשבר ולהכניע המלאכים המשחיתים שנבראו מן העבירה, ויזכה לתשובה אמיתית לפני הקב"ה.

ועל פי הדברים האלו יש לבאר דברי הגמרא (מנחות ג"ג) בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום, אמר אי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו, לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר למנצח על השמינית מזמור לדוד, על מילה שניתנה בשמיני. וראוי להבין למה נתיישרה דעתו במצות מילה, הרי אותו המצוה כבר נעשה בקטנותו על ידי ולתו, ומה דהוי כבר הוי, ובעת הזאת עדיין הוא ערום בלא מצוה. אמנם לפי האמור יש לומר כי דוד המלך נכנס למרחץ לקיים הכתוב (ישעיהו א' טו) רחצו הזכר הסירו רוע מעלליכם, אבל בגדול ענוותנותו חשב את עצמו שהוא ערום מן המצות מחמת גודל העוונות, ולכן אמר אוי לי שאני ערום בלא מצוה, אכן כיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו.

וביאור הענין על פי מה שכתב החיד"א בטעם שלא קיים אברהם אבינו מצות מילה עד שנצטווה, כי אמר בשלמא שאר המצוות הגם שאקיימם מבלי ציווי השי"ת, אם יצונו השי"ת אקיימם שוב ואהיה מצווה ועושה שגדול מאשינו מצווה ועושה, אבל מצות מילה אי אפשר שוב לקיימה כשאקיימה כעת ולכן המתין על ציווי הבורא, עכ"ל. אמנם הא גופא טעמא בעי, למה לא קיימו אברהם אבינו כשהוא אינו מצווה ועושה, הא בזה יהיה נראה גדול אהבתו להשי"ת דאע"פ שלא נצטווה עם כל זה הוא מקיימו, ולמה המתין עד שנצטווה. אך הענין הוא כמו שנתבאר דטעם שגדול המצווה ועושה הוא מחמת שנוולד בו תכונה קדושה מאת המשלח, ולכן לא קיים אברהם אבינו מצות מילה עד שנצטווה, למען יולד בו תכונה קדושה מאת המשלח הבורא ב"ה. ומה למד דוד המלך עד היכן מגיע מעלת התכונה קדושה מאת המשלח הבורא"ה, שהמתין אברהם אבינו במצות מילה עד שנצטווה למען יהיה לו תכונה קדושה, ובאותו תכונה קדושה יש לו לאדם פתח לשוב אל ה', כי מאחר שהוא מתעורר לתשובה על ידי בת קול היוצא בכל יום, נולד בו תכונה קדושה שיוכל לעשות תשובה בשלימות, ויהיה לו בחירה חפשיית להתגבר נגד כח המלאכים המשחיתים המוליכים את האדם לדבר עבירה, ולכן כיון שנזכר במילה שבבשרו אשר ממנו אנו למדים מעלת התכונה קדושה, נתיישרה דעתו.

אוצר הגנוז

(המשך מעמוד א)

דכתיב¹ וישמן ישרון ויבעט, וזה ג"כ ידוע שעשירות אצל אדם יכול להיות על ב' אופנים, אופן אחד ע"י מזל ובעשירות כזה יכולים לעבור ח"ו על דעת קונו, ואופן שני על עשירות הוא לא עניי מזל רק שהש"ת בעצמו נותן לו העשירות, ובאופן השני שקבל מהקב"ה אי אפשר להחטיא בעשירות כי מאותו לא תצא הרעות וכשנתן עשירות בודאי אינו נותן ע"י האופן שיכול לבוא לחטא ע"י, וזוה פירוש הקדושה ירמ"ב דברי המדרש² רשב"ג תת"י שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, אל ההרים למלפני ולמעבדני, מאין יבא עזרי, ואלו צמיד אחד וכו', חזר ואמר לית אנא מובד סברי מן בריי, אלא עזרי ממש ה' עושה שמים וארץ, ולכאורה קשה למה מקודם ציער את עצמו ואח"כ ניחם, ולפ"ז מובן הפירש שיעקב ציער את עצמו שנסיון העוני קיימת מפני שלא ה' לו רק צמיד, רק עכשיו שידע שיהי' בבית לבן ויתעשר וא"כ ירא את עצמו שלא יכול לעמוד בנסיון העושר, ואח"כ ניחם עזרי ממש ה' היינו כהג"ל כשהעזר בא מה' אזי בודאי יכול לעמוד בנסיון, וזה הפירש של הפסוק יברכך ה' בממון, אז וישמך מעצת יצח"ר כהג"ל, מפני שהש"ת נתן לו העשירות ע"כ בודאי לא יבא לחטא.

ועפ"ז הסביר מורי רבי שליט"א [זללה"ה] דברי רש"י שאברהם אבינו ע"ה רצה שהש"ת ינסה את ישראל בנסיון העושר, וע"ז אמר הקב"ה שלא יאמר אותו צדיק ואח"כ יצאו ברכוש גדול היינו נסיון העושר לא קיים בהם, וישרל שהי' אז שוקעיים בטומאה בודאי לא רצו לקבל עליהם נסיון העושר, ע"כ פירש רש"י בבקשה מכס כי לזה צריכים בקשה, עכד"ק שזכיתי לשמוע מפיו וד"ק כי נעים מאוד.

¹ דברים ל"ב, ט"ו. ² גמובא בהשמועת לפרשת ויצא. ד מדרש רבה פרשה ס"ח, ב'. ה תהלים קכ"ו. ב במדבר ו' כ"ד.

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ובזה יתבאר הכתוב וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם, וביאר מרן דו"ז וללה"ה ברב"ר יואל בפרשתו (עמוד קמב) שעיקר נאקתם של בני ישראל היה על אשר מצרים, היינו קליפת טומאת מצרים שנברא מן החטאים, מעבידים אותם ומכריחים אותם להרבות עוד בחטאים, ע"ש. כי בני ישראל במצרים רצונם היה עזה להתנהג בקדושה, ואם מידי עבירה יצאו מידי הרהור עבירה לא יצאו, והיו צריכים לכוחות גדולים ללחום עם המלאכים המשחיתים שנבראו מן העבירה, וממש לא היו בכח ללחום עמהם, ולכן בכו והתחננו אל ה' מרוב שברון לבם, הלא אנא בשרא ואת נורא ואיך יוכלו להתגבר נגד כוחות היצר, ולזה אמר הקב"ה שמעתי את נאקת בני ישראל אשר טומאת מצרים מעבידים אותם ומכשילים, ואזכור את ברית"י, היינו ברית מילה של אברהם אבינו אשר המתין עד שנצטוו למען יולד בו תכונה קדושה, ומהו אנו למדין מעלת המצווה ועושה שיש בו תכונה קדושה מאת המשלח, וכח זה גדול מאד להכניע כל המלאכים המשחיתים המכריחים את האדם לדבר עבירה, ועל ידי שישמענו בני ישראל הבת קול יזכו לתשובה שלימה.

עכ"פ יוצא מדברינו אלה כי בימי השובבי"ם יוצא בכל יום בת קול ומכרות ואומרת שובו בנים שובבים, וכבר הזכרנו דברי הבעש"ט הקדוש שכל איש ישראל וזכה לשמוע הבת קול, וצריך רק להטות אוזן לשמוע קול הקריאה ולעשות רצון קונו וישוב אל ה', ועל ידי זה יכניע כח הקליפות שנבראו מן העבירות, ואם יהיה לו לאדם רצון אמיתי יזכה לתשובה אמיתית בשלימות, כי כח התכונה הקדושה הבא מאת הקב"ה הוא גדול וחזק עד מאוד ואין לנו השגה עד היכן הדברים מגיעים, ואף אם הרבה לחטוא ח"ו בחטאים אשר ננעלו לפניהם דרכי תשובה, כל זה הוא רק אם עושה תשובה בכוחות עצמו, אבל אם בעשה תשובה בכח התכונה קדושה שיש לו מאת המשלח ה"בוכ"ה, אז מלך פורץ גדר לשבר כל הנעלים ונפתחו כל שערים של תשובה, וכל הרצוצה יכול לבא אל הש"ת ולשוב על כל עבירה שחטא לפניו יתברך, והכל יכולים לתקן בכח של תשובה.

ויתכן לומר עוד בטעם הדבר שבכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב, ולכאורה יש להבין למה צריך שיהא הבת קול יוצא בכל יום ויום ממש, אך מזה אנו רואים גדול וחמנותו של הש"ת שהוא חנון המרבה"ה לסלוח, ואף שכל תמול שלשום יצא בת קול הקראה לתשובה, והאדם לא שמע אליה, עם כל זה הש"ת שהוא שכל הרחמים עושה שבכל יום ויום יוצא בת קול חדשה, וגם אלו שלא שמעו אל הבת קול אתמול יכול עוד היום לשמוע אל הבת קול ולשוב אל ה'.

אולם כבר עברו עלינו שני שבועות מימי השובבי"ם, וכבר נשמע הבת קול י"ד פעמים שובו בנים שובבים, אך בעוה"ר לא הטו אוזן לקול הקריאה ולא נתעוררו לתשובה, ואנו נראים כמו שאנו נראים, ובעוה"ר כלום הטבנו מעשינו בשבועות הללו, ובימים הללו שצריכים לתקן אם חוטאים ח"ו הרי פגם העבירה חמור ביותר, עוד נשאר לנו כ"ח יום מימי השובבי"ם, ולזה אנו מבקשים אל הש"ת (במדבר ד') ועתה גידל נא כ"ח ה', אין ועתה אלא תשובה (כ"ד פנ"א ס"ו). גידל נא כ"ח ה', שבכ"ח יום שנשארו עוד אשר בהם נזכה לשמוע הבת קול שובו בנים שובבים, ירחם הש"ת עלינו ויגדל נא כח ה' שנוכה לפעול פעולות הראויים לשבר כח המלאכים המשחיתים, ויתעוררו לבבות בני ישראל לתשובה לזכור מה שחטאו נגד הקב"ה, לב יודע מרת נפשו, וכל אחד יעשה לעצמו חשבון אמיתי כמה שחטא נגד הש"ת בריבוי במעשה במחשבה, ובאלו הימים ועתה יגדל נא כ"ח ה', כח המשלח אשר גדול מאד להכניע כח המלאכים המשחיתים המוליכים את האדם לדבר עבירה, ויזכו להרהור תשובה אמיתית לדמעה אמיתית ולאנחה אמיתית לפני הקב"ה, ונזכה לשוב בשלימות ולתקן כחמי הנפש ולגמגמ החטא אשר חטאו נגד הבוכ"ה, והש"ת יעזור שנוכה להתחרט באמת ובלב שלם על העבר, ונקבל על עצמינו בלב שלם שמהיום והלאה יתנהגו בדרך הישרה לשמור על העינים על המחשבה ועל המעשים.

ויש למצוא עוד תרופה לרוריני אלה על מה שאמרנו בכוה"ק דעל חטא זה צריך תיבתא סגיא, דהנה כתב א"ז זללה"ה בימשא משה (לעש"ת דרשה ב) לפרש הכתוב (קהל יא א) שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תימצאנו, פירש שלח לחמך, היינו מה שאתה לוחם מלחמתך עם המשתנים והמקטריגים, על פני המים, היינו דמעת בעין, שפכי כמים לכן. כי ברוב הימים עם תמצאנו, פ"י הכתובה במעשה בתענית ושק בלי שבירת לב כראוי צריך זמן רב, אבל תשובה

צמצוניו בלכ"ב

בירורי הלכות, ערך ונסדר ע"י מערכת 'בית ועד לחכמים' שע"י מבצר הכוללים קרית יואל וחו' למראת עיניו של הנה"צ זומ"צ קרית יואל שליט"א
לחברות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

המשך שא"ל ותשובות דיני קושר

- ד -

אל מע"כ העורכים של בשבילי הלכה שליט"א

בענין מה שכתבתם בגליון פרשת חיי שרה דאסור לתחוב ביט"ס לתוך חבל ולעשות קייט"ל לקטנים, הנני רוצה להוסיף דבר נחוץ שלא נתבאר בדברכים דיש שנכשלים ועושין קייט"ל לקטנים מליקערי"ש וקושרים אותו בראשם בקשר גמור וזה אסור, ואין להתיר משום שהוא מאכל בהמה דאף במאכלי בהמה אסור לעשות קשר ע"י ברמ"א סי' שכ"ד (סעיף ד) ובמשנ"ב (שם סק"ב) בשם רש"י ורמ"ז, ואף שדעת הרמב"ם שאיסור קשר אין שייך באוכלי בהמה, מ"מ כבר כ' החיי אדם (כלל מ"ו דין א) דאף להרמב"ם אינו מותר רק במאכלים כאלו דכשיתיישב נתתק, אבל קש וכוונתו בו וכן עליו של לולבין דלא מיתתק אסור ע"י"ש, הובא דבריו במשנ"ב (פי ש"י סי' ל"ד) וע"ע שם בב"ה"ל (ר"ה ענינה) וד"ק, וא"כ ליקערי"ש הוא דבר המתקיים אסור לכ"ע, וכשהייתי בקיין העל"ט במחנה קיין ראיתי שהמחנות עושין כן עם הבנות, וזאת שעשו כן רק מחמת חסרון ידיעה ומצוה לפרסם שיש איסור דבר. ובזכות זהירות מחילול שבת נזכה לטחלת יעקב אבינו

יואל הורוויץ, בארא פארק

- ה -

לכבוד מערכת בשבילי הלכה

הנני רוצה לעורר בענין מה שכתבתם בגליון דפרשת ויש שאסור לעשות קשר אחד בחוט אחד אף כשבדעתו לפתחו בתוך מעל"ע, וכתבתם שם דוגמא לזה מה שבנ"א עושין קשר אחד בראש חוט של הציצית.

והם אמת שיש הרבה נוהגין כן וגם המהר"ב (הג"ל ציצית סי' י"א סעיף י"ד) כ' דכן הוא המנהג וכ"כ הרמ"א (שם סעיף ג) דלמכתלה טוב לעושת קשר בראשו, אכן המשנ"ב (שם סי' י"ח) כ' ד"א דאדרבה יותר טוב שלא לקשור כדי שלא להוסיף על מניין הקשרים וכוונת להחמיר אם הם שזורים יפה דלא שכיח שיתפרקו ע"י"ש.

דידו הדושה"ט: הק' שמואל זנוויל מרדכי שווארץ פה קרית יואל יע"א

הערת המערכת: הנה יש בזה מנהגים שונים ע"י בכף החיים (פי' י"א סי' י"ג) שהביא בשם ר' חיים וויטאל שטוב לעשות הקשרים, ע"י"ש, וע"י"ש שם בשם הבר"כ והבא"ח, וע"ע בספר בעל שם טוב על התורה (סוף פ' שלח בשם מדרש פתח) וז"ל אותן הקשרים שעושין בציצית בסוף כל חוט והוטו אמר ה"ר פנחס מקארין ז"ל בשם הבעש"ט זצ"ל שלא לעשות הקשרים הג"ל ביום עשיית הציצית, אלא ביום שלאחריו, כדי לחשוש לדברי המגן אברהם (הג"ל) שלא יהא כמוסף על הקשרים עכ"ל, ועכ"פ הנהגו כן מחמת שחושש שמא יפתח השוירה ודאי שאין לחוש וכמ"ש המשנ"ב הג"ל וע"ע בא"א מבוטשאטש שצידד הרבה להקל בזה ע"י"ש.

בכ"ה רבה וזעקה מעומק הלב יכול לפעול בשעתא חדא מה שפועל ברוב ימים בתשובה במעשה, והיינו כי ברוב הימים תמצאנו, פ"י במקום רוב ימים, עכ"ד.

ובדרך זה אמר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פי' וחי עמוד תק) דעצה היחידה למי שנכשל ר"ל בחטא הנורא הזה, שיתמרמר ויתחרט מעומק הלב על אשר הכעיס להבורא ית"ש, וירבה בתשובה ובתחנונים בדמעות של אמת להבורא ית"ש שיקבל תשובתו, כי יש לנו הבטחה מדברי רבותינו ז"ל (בבא מציעא נ"ט) אף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו, ואף באיזה מצב שהוא עומד, תפלתו נכנסת בשערי דמעות, והבורא יתברך מרחם עליו לקבל תפלתו, עכ"ד. ימעתה על ידי שיכבה האדם ויעשה תשובה לפני הקב"ה בדמעות שלישי, יחשב לו כתיבתא סגיא, ויתקבל ברחמים וברצון לפני הקב"ה. וזה שאמר וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל, שאמר הקב"ה שמעתי בכייתם של בני ישראל ונאקתם מעומק לבבם, ועל ידי זה נתקבל התשובה ברחמים וברצון לפניו יתברך.

יעזור הש"ת שיהיה לנו הזכיה בימים הנשארים עוד שנוכה לשמוע הבת קול היוצא שובו בנים שובבים, ונזכה להתעורר לחיים בתשובה אמיתית ולתקן מה שחטאו לפני הבוכ"ה, הקב"ה הוא פותח שער לדופקי בתשובה, ומי שרוצה לשוב הש"ת פותח לו שער ומקבל תשובתו ותפלות בני ישראל ודמעתם ברחמים וברצון. יעזור הש"ת שנוכה לעשות תשובה בשלימות וזכות זה נזכה לגאולה שלימה ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.